

Egyajánlatos közbeszerzések az egészségügyi szakágazatban

Single-bid public procurement in the health sector

Dr. Varga Luca LL.M., *hatósági referens*, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2025.6.4

Címszavak: *egyajánlatos közbeszerzés, egészségügyi szektor, közbeszerzési eljárás, egészségügyi intézmény*

Absztrakt

A tanulmány célja annak bemutatása, hogy az egészségügyi szektort érintő, kifejezetten az egészségügyi intézményekhez kötődő közbeszerzési eljárásokban miért volt kiemelkedően magas az egyajánlatos közbeszerzések száma, illetve ezen arány csökkentése érdekében milyen lépéseket tettek az egészségügyi szektor szereplői, a hazai jogalkotás milyen jogszabályok megalkotásával járult hozzá az ajánlatkérők az egyajánlatos közbeszerzéseinek számának csökkentéséhez és ezek az intézkedések milyen hatást gyakoroltak a közbeszerzésekre.

Abstract

The aim of the study is to show why the number of single-bid procurements in public procurement procedures in the health sector, which are specifically related to health institutions, was particularly high, what steps have been taken by the health sector to reduce this rate, what legislation has been enacted by the Hungarian legislator to reduce the number of single-bid procurements by contracting authorities and what impact these measures have had on public procurement.

Bevezetés

Az egészségügyi szektor közbeszerzéseinek vizsgálata már egy korábbi tanulmányom témája is volt, akkor olyan közbeszerzés-zöldítő megoldásokat és azok hazai környezetbe való integrálását vizsgáltam, amelyek véleményem szerint hosszútávon fenntartható megoldást kínálnak az egyik legnagyobb közbeszerzési területen.¹

A publikációhoz kapcsolódó anyaggyűjtés során érintőlegesen találkoztam a Pécsi Tudományegyetem egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentése érdekében készült intézkedési tervével² (a továbbiakban: Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve), az abban foglalt problémakör és megoldási javaslatok adják ennek a tanulmánynak az alapötletét.

Meglátásom szerint az egészségügyi szektor egy olyan területe a közbeszerzéseknek, amely - mivel minden ember élete valamely szakaszában találkozik az egészségügyi intézményekkel és annak szolgáltatásaival - a közbeszerzéseket csak hírekből ismerő ember számára is azonosíthatóan rendelkezik a számára felismerhető beszerzési tárggyal, szolgáltatással, vagy akár árubeszerzéssel.

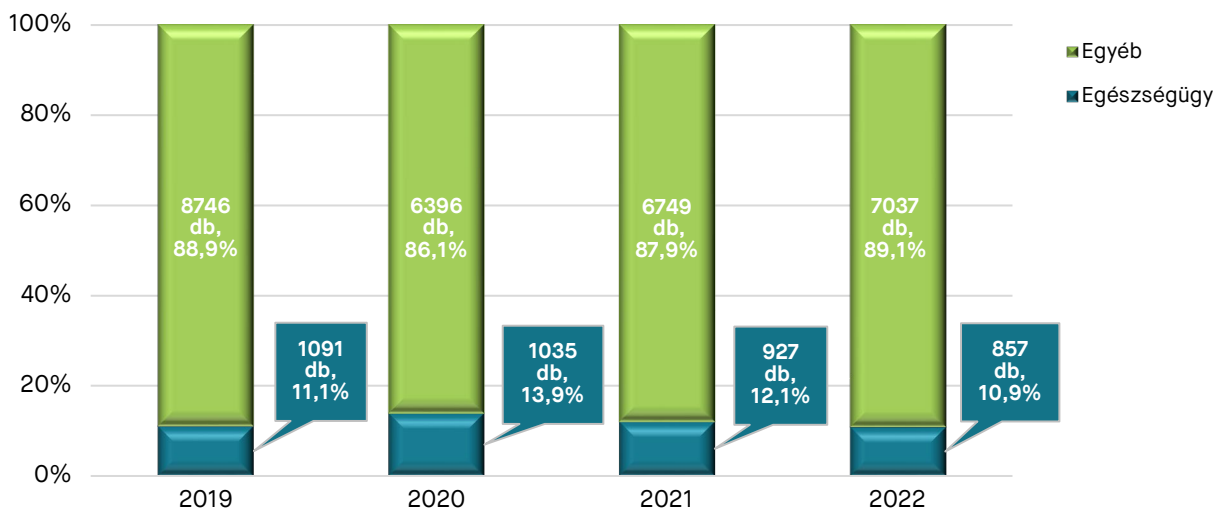
A lentebb látható ábra (1. számú) a Közbeszerzési Értesítő Plusz V. Évfolyam 3. számában jelent meg, Káli Gabriella Mária, a Közbeszerzési Hatóság statisztikai elemzőjének jóvoltából,³ amely bemutatja, hogy 2019 és 2022 között az eredményes közbeszerzési eljárásokban milyen arányban voltak az egészségüghöz kapcsolódó közbeszerzések:

¹ dr. Varga Luca: A fenntarthatósági feltételek érvényesítésének hatékony elősegítése a kórházakat érintő közbeszerzésekben (Közbeszerzések zöldítése az egészségügyben) In: Közbeszerzési Értesítő Plusz VI. évfolyam 6. szám (2024) 36-46. o., DOI: 10.37371/KEP.2024.6.4.

² A Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentésére (2022).

³ Káli Gabriella Mária: Az egészségügy területén lefolytatott közbeszerzések, 2021-2022. In: Közbeszerzési Értesítő V. évfolyam 3. szám (2023) 23-44. o., DOI: 10.37371/KEP.2023.3.4. [a továbbiakban: Káli (2023)] Káli e statisztikai elemzésében az egészségügyi terület ajánlatkérői közé a kórházakat, klinikákat, orvosi egyetemeket, szakorvosi, fog- és házi orvosi rendelőket vette, valamint ezen intézmények fenntartóit, illetve az országos hatáskörű egészségügyi intézmények közbeszerzéseit is.

1. ÁBRA AZ EGÉSZSÉGÜGYI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ARÁNYA AZ ÖSSZES EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSHEZ VISZONYÍTVA (DB), 2019-2022

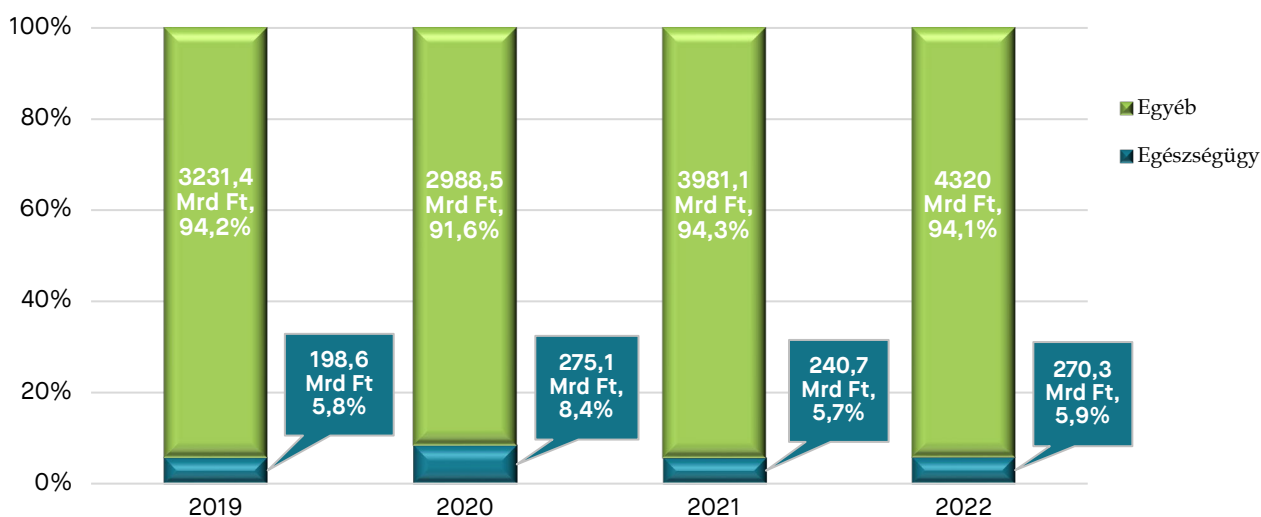

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Fontos kiemelni, hogy az egészségügyi tárgyú közbeszerzési eljárások a közbeszerzések jelentős részét kitezik, így nem elhanyagolható szempont, hogy ezekben az eljárásokban hatalmas közpénz-felhasználás történik, így joggal tarthatnak számot a közvélemény érdek-

lődésére és a szakemberek számára is érdemes elmélyíteni tudásukat a témával kapcsolatban. Az alábbi ábra (2. számú) azt mutatja be, hogy az összes közbeszerzési eljáráshoz képest milyen értékűek voltak a vizsgált időszakban az egészségügyi közbeszerzések:⁴

2. ÁBRA AZ EGÉSZSÉGÜGYI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA AZ ÖSSZES EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSHEZ VISZONYÍTVA (MRD FT), 2019-2022

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

⁴ Káli (2023).

Ezen láthatjuk, hogy csak az egészségüghöz kapcsolódó beszerzések értéke az összes eredményesen lefolytatott közbeszerzési eljárásához viszonyítva 10% alatti értékű volt, ugyanakkor, ha számításba vesszük, hogy a többi - az ábrán „egyéb” jelzés alatt összegyűjtött - közbeszerzési eljárásban a nagy értékű építési beruházások is, valamint informatikai tárgyú beszerzések is benne vannak, megítélésem szerint jelentősnek mondható az az érték, amely e területhez kapcsolódik.

A fentiekre tekintettel így a tanulmány célja annak bemutatása, hogy az egészségügyi szektort érintő, kifejezetten az egészségügyi intézményekhez kötődő közbeszerzési eljárásokban miért volt kiemelkedően magas az egyajánlatos közbeszerzések száma, illetve ezen arány csökkentése érdekében milyen lépéseket tettek az egészségügyi szektor szereplői, és ezek az intézkedések milyen hatást gyakoroltak a közbeszerzésekre.

A tanulmány felépítése

A tanulmány az egyajánlatos közbeszerzések és az azok okozta problémák feltárással kezdődik, statisztikával alátámasztva azt, hogy az egészségügyi területen milyen mértékű volt ezen eljárások nagysága.

Ezt követően azt vizsgáljuk, hogy milyen - a közbeszerzési eljárásokra és szabályozásra hatással lévő külső tényezők miatt tett - intézkedések történtek, amelyek elvezettek ahhoz, hogy az egészségügyi szektort érintő közbeszerzésekben az egyajánlatos közbeszerzések száma csökkent.

A következő részben a hazai egészségügyi rendszer központi ajánlatkérőként eljáró szereplőit szeretném bemutatni, hogy kontextusba legyenek helyezve a közbeszerzési eljárások, kik és milyen jogszabályi felhatalmazás alapján járnak el.

Meghatározott hazai szereplők által készített intézkedési tervekre alapozva feltárhatóvá válik, hogy milyen - általánosnak tekinthető - okok vezettek e területen az egyajánlatos közbeszerzések nagymértékű elterjedtségéhez. Az intézkedési tervekből egyértelműen kiderülhet, hogy az egészségügyi közbeszerzésekben érintett ajánlatkérők milyen lépéseket határoztak el a maguk számára a visszaszorítás érdekében.

Az intézkedések tényleges hatását mindenképpen statisztikákon keresztül a legegyszerűbb bemutatni, így - a rendelkezésre álló mértékben - az intézkedés óta eltelt időben lefolytatott egészségügyi közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos statisztikákat is megjelenítem.

A tanulmány zárásaként kitérek arra, hogy - amennyiben van erre tényleges lehetősége - a Közbeszerzési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) hogyan tudja segíteni az ajánlatkérőket az egészségügyi területen lefolytatott közbeszerzési eljárások esetében az egyajánlatos közbeszerzések számának minimálisra szorítása érdekében. Nyilván ehhez nem lehetséges egy általános, minden esetre megfelelő megoldást adni, de a Hatóság állásfoglalásokkal, iránymutatásokkal, az eljárások és azok gyakorlati részletei szélesebb körben történő ismertetésével mindenképpen hozzájárulhat, hogy a piac e területén is széleskörű lehetőségeket biztosítson a verseny számára.

Az egyajánlatos közbeszerzések

A közbeszerzési eljárások során alkalmazott egyik alapelv az, hogy a közpénz elköltése hatékonyan és a felelős gazdálkodás⁵ elveinek szem előtt tartásával kerüljön megvalósításra, értékteremtő beruházást létrehozva.

Az egészségügyi szektor egyajánlatos közbeszerzései

Az egészségügyi területen lefolytatott közbeszerzési eljárásokra is alkalmazható a 2014/24/EU (klasszikus) irányelvben megfogalmazott tézis, amely szerint azt kell nyertes ajánlattevőnek kihirdetni, aki a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot nyújtotta be (The Most Economically Advantageous Tender - a továbbiakban: MEAT), így az ár, mint a legalapvetőbb és leggyakrabban egyedüliként alkalmazott értékelési szempont mellett egyéb értékelési szempont alkalmazását is lehetővé teszi.⁶ A MEAT alkalmazhatósága ugyanakkor az egészségügyi tárgyú közbeszerzési eljárásokban nem fordul elő túl gyakran. Egy tanulmányban kimutatták, hogy az általuk vizsgált országokban 2008 és 2021 között lefolytatott - az összes gyógyszeripari termékre vonatkozó - közbeszerzési eljárásnak csupán a 24%-ában

⁵ A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 2. § (4) bekezdés.

⁶ European Commission - Directorate-General for Health and Food: Study on Best Practices in the Public Procurement of Medicines - Final Report (2022) p. 42.

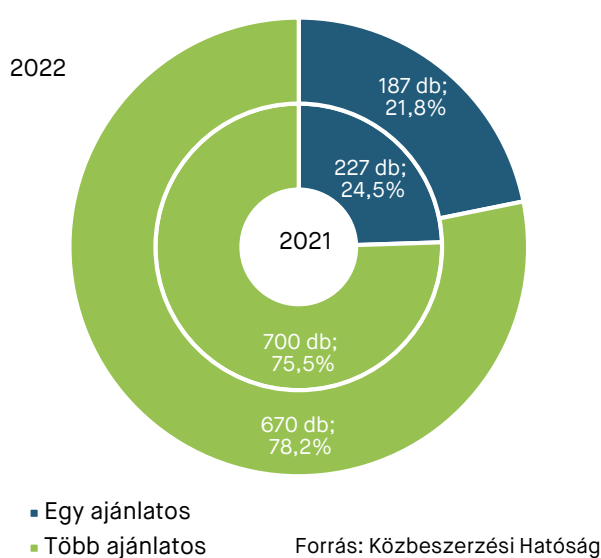
alkalmaztak egyéb kritériumot is, mint az ár,⁷ ami azt jelenti, hogy az egészségügyi közbeszerzési eljárások több mint 3/4-énél nem számított semmi más, mint kizárólag a beszerzési érték.

Magyarországon az ár, mint kizárólagos értékelési szempont alkalmazását jogszabályi keretek biztosítják, a gyógyszerek és orvostechnikai eszközök közbeszerzésének sajátos szabályairól szóló 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdése rögzíti, hogy e rendelet hatálya alá tartozó árubeszerzések esetén az Ajánlatkérő választhatja a legalacsonyabb ár, mint kizárólagos értékelési szempontot is.

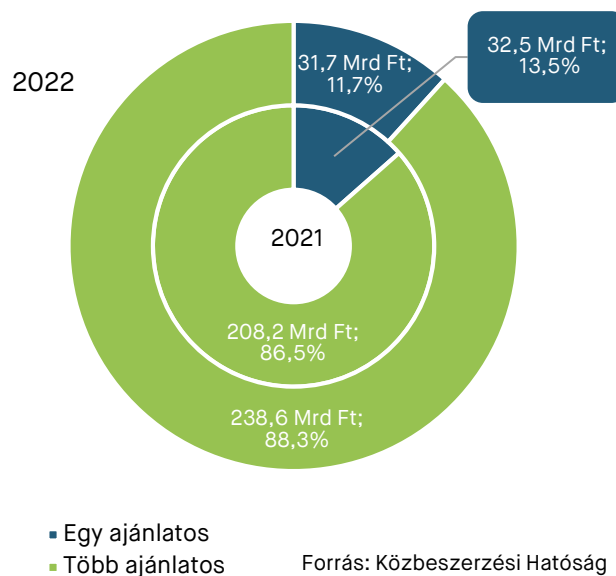
Az egészségügyi tárgyú közbeszerzések esetében alapvetően is egy szűkebb piaci térről beszélhetünk, így sok

esetben az ajánlatkérők a közbeszerzési eljárás tervezése és előkészítése során is tisztában vannak azzal, hogy nincsen lehetőségük egyéb szempontok alkalmazását is előírni értékelési szempontként, mint például szociális vagy fenntarthatósági kritériumok, amennyiben szeretnék, hogy eredményes legyen az eljárásuk. Káli elemzésében megállapította, hogy az egészségügyi tárgyú közbeszerzési eljárások⁸ esetében az egyajánlatos közbeszerzések száma 2021-ben a 927 darab eredményesen lefolytatott eljáráshoz viszonyítva 227 darab volt (11-12. számú ábra), amely 24,5%-os arányt mutat, míg ez az arány 2022-ben a 857 darab eredményes eljáráshoz viszonyítva 21,8%, azaz 187 darab eredményes, egyajánlatos közbeszerzési eljárást jelent.⁹

11. ÁBRA AZ EGYAJÁNLATOS ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ARÁNYA AZ EGÉSZSÉGÜGY TERÜLETÉN, 2021-2022

12. ÁBRA AZ EGYAJÁNLATOS ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA AZ EGÉSZSÉGÜGY TERÜLETÉN, 2021-2022

Az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentése érdekében hozott hazai intézkedések

Az egyajánlatos közbeszerzések száma Magyarországon magas volt az uniós átlaghoz képest, így az uniós

költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló 2020. december 16-i (EU) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke szerint 2022. április 27. napján megindított ún. kondicionalitási

⁷ Study on Best Practices in the Public Procurement of Medicines - Final Report (2022) p. 44.

⁸ Káli Gabirella elemzésében a Közbeszerzés Hatóság azon gyakorlata szerint járt el, amelynek értelmében amennyiben egy ajánlatkérő eljárást megindító felhívásában előírja a Kbt. 61. § (5) bekezdése szerinti rész-ajánlattételi lehetőséget, akkor minden egyes részt külön közbeszerzési eljárásnak vett, ahol vagy egy gazdasági szereplő tett ajánlatot, vagy több gazdasági szereplő tett ajánlatot, de a bírálatot követően megállapítható volt, hogy csak egy ajánlat az, amely érvényesnek minősül.

⁹ Káli (2023).

eljárásban a Kormány vállalta, hogy az Európai Unió egyajánlatos közbeszerzések arányának kiszámítására vonatkozó módszertana szerint 15%-os arány alá csökkenti az egyajánlatos közbeszerzések számát.¹⁰ Ezt az arányt mind az uniós alapokból finanszírozott, mind a hazai forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárásokban el kell érni.¹¹ A vállalások között szerepelt, hogy a Kormány 2023. március 31. napjáig átfogó cselekvési tervet készít a közbeszerzési verseny fokozása céljából. E vállalat Magyarországi Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve is tartalmazza, amelyet az Európai Unió Tanácsa 2022. decemberében fogadott el.

A cselekvési terv minden évre vonatkozóan konkrét és mérhető célokat határoz meg, amely célok elérése érdekében intézkedéseket határozott meg és kijelölte az intézkedések végrehajtásáért felelős személyeket is.

Az első cselekvési terv a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozattal került elfogadásra. A cselekvési tervet a Kormány minden évben – vállalatának megfelelően – felülvizsgálja, a meghozott intézkedések hatásának vizsgálata, valamint esetlegesen új intézkedések beemelése érdekében.

Az eddigi két felülvizsgálat eredményeként először 2024-ben az 1082/2024. (III. 28.) Korm. határozattal,¹² majd ezt követően 2025-ben az 1086/2025. (III. 31.) Korm. határozattal került elfogadásra a felülvizsgált – jelenleg hatályos – cselekvési terv (a továbbiakban: Cselekvési Terv).

A 63/2022 (II.28.) Korm. rendelet

A vállalat teljesítése érdekében a Kormány megalkotta az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: Korm. rendelet). E Korm.

rendeletben az ajánlatkérők számára rögzítette, hogy amennyiben nem írja elő a közbeszerzési eljárást megindító felhívásban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi indokot¹³ - vagyis azt, hogy amennyiben az ajánlattételi vagy részvételi határidő lejártáig nem nyújtottak be legalább két ajánlatot vagy részvételi jelentkezést, akkor az eljárást eredménytelennek nyilvánítja -, akkor köteles előzetes piaci konzultációt lefolytatni ajánlatkérő. Az előzetes piaci konzultáció során az ajánlatkérő az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (a továbbiakban: EKR) legalább köteles a közbeszerzés tárgyát, annak műszaki dokumentációjának tervezetét, az alkalmassági követelmények, valamint értékelési szempontok tervezetét, valamint a szerződéstervezetet vagy a főbb szerződéses feltételeket közzétenni, véleményezési célból. Véleményezésre minden potenciális ajánlattevőnek, valamint egyéb érdekelt szervezetnek is lehetőséget kell biztosítani, a konzultációt követően a véleményekről, valamint egyéb - a közbeszerzési eljárás tárgyához kötődő - álláspontokról az ajánlatkérőnek összefoglalót kell készítenie.¹⁴ A Korm. rendelet rögzíti, hogy az előzetes piaci konzultáció meghirdetését követően a véleményezés vagy álláspont hiánya nem jelenti a közbeszerzési eljárás megindításának akadályát.¹⁵

A Korm. rendelet ezen kötelezettségek mellé éves intézkedési terv készítésének kötelezettségét is előírja azon ajánlatkérők számára, akiknek az uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzései körében az intézkedési terv készítésének tárgyévét megelőző naptári évben 20%-ot meghaladó mértékű volt az egyajánlatos közbeszerzések száma.¹⁶ Az éves intézkedési terv készítés kötelezettségéről a közbeszerzésekért felelős miniszter értesíti az ajánlatkérőket a tárgyév január 31. napjáig az EKR adatai alapján az egyajánlatos közbeszerzések

¹⁰ A Miniszterelnökség útmutatója az egyajánlatos közbeszerzések elkerülését segítő módszerektől és gyakorlatokról

¹¹ OECD Public Governance Reviews: Improving Competitive Practices in Hungary's Public Procurement - Reducing single-bids and enhancing supplier participation.

(https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/10/improving-competitive-practices-in-hungary-s-public-procurement_5b81fabe/5d1c1ec1-en.pdf) p. 15.

¹² A közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési terv felülvizsgálatáról szóló 1082/2024. (III. 28.) Korm. rendelet.

¹³ Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés.

¹⁴ Korm. rendelet 1. § (5) bekezdés c) pont.

¹⁵ Korm. rendelet 8. §.

¹⁶ Korm. Rendelet 5. §.

arányára és a lefolytatott közbeszerzések darabszámára tekintettel.¹⁷

A egyajánlatos közbeszerzések arányának csökkentése érdekében meghozott Korm. rendeletben foglalt intézkedések működésének hatása már érezhető az egyajánlatos közbeszerzési eljárások előfordulásának csökkenése tekintetében, az EKR-ben elérhető adatok alapján a versenyt elősegítő jó gyakorlatok is értékelésre kerültek a Korm. rendelet gyakorlati alkalmazásával összefüggő tapasztalatok tekintetében.

A hatályos Cselekvési Terv egészségügyi szakágazathoz kapcsolódó intézkedései

A Korm. rendelet gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok felhasználása mellett a közbeszerzésekért felelős miniszter a verseny fokozására vonatkozó nemzetközi jó gyakorlatokat is felmérte és felhasználta a jelenleg hatályos Cselekvési Terv kidolgozása során is.

A Cselekvési Terv esetében – a fentebb említettek szerint – a Kormány vállalta az évenkénti felülvizsgálatot annak érdekében, hogy a meglévő intézkedések módosíthatóak, valamint új intézkedések bevezethetők legyenek a célok elérése érdekében.

A közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési terv 2025. évi felülvizsgálatáról szóló 1086/2025. (III. 31.) Korm. határozat tartalmazza a hatályos Cselekvési Terv részleteit, így terjedelmi korlátok miatt jelen publikáció ezen Cselekvési Terv egészségügyi szakágazathoz kapcsolódó intézkedéseire fog kitérni, ugyanakkor a Közbeszerzési Értesítő 2025. évi 3. lapszámában Dr. Teket Mária LL.M. a Közbeszerzési Hatóság nemzetközi elnöki tanácsadója, valamint belső kontroll felelőse tanulmányában részletesen foglalkozik a Cselekvési Tervvel és annak előzményeivel, valamint a Közbeszerzési Hatóság szerepével is.¹⁸

A felülvizsgálat keretében a Kormány áttekintette az 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozattal és az 1082/2024. (III. 28.) Korm. határozattal bevezetett intézkedések

végrehajtásának állapotát, illetve ezzel egyidejűleg az egyajánlatos közbeszerzések számára vonatkozó, rendelkezésre álló adatokat. A Kormány a felülvizsgálata során figyelembe vette a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (Organisation for Economic Cooperation and Development, a továbbiakban: OECD) kialakított együttműködés keretében készített jelentésben foglaltakat is. A végleges jelentés „*Improving Competitive Practices in Hungary’s Public Procurement. Reducing Single-bids and Enhancing Supplier Participation*” címmel 2024. október 12. napján került közzétételre.

Megállapításra került, hogy összességében az egyajánlatos közbeszerzések arányával kapcsolatban egyértelműen pozitív trend tapasztalható, ugyanakkor voltak olyan – az OECD által közzétett jelentésben is kiemelt¹⁹ – területek, amelyek esetében további intézkedések bevezetésére van szükség.

Az egyik ilyen terület a 33000000-0 CPV kód alá tartozó - Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek főcsoportba tartozó - termékek beszerzése, amely területhez kapcsolódóan 2024-ben 740 darab egyajánlatos közbeszerzés került lefolytatásra.

Az OECD jelentésben is megjelölésre került az egyajánlatos közbeszerzések magas aránya miatt az egészségügyi szektor.²⁰ A jelentés kitér arra, hogy bár a gyógy-szerpiacon lényegesen gyakrabban fordulnak elő az egyajánlatos közbeszerzések, mégis, amikor egybevetették ezt a számot az ajánlattevők számával, kiderült, hogy a verseny szintje nem annyira kedvezőtlen. Ezzel kapcsolatban az OECD rögzíti, hogy ez a megállapítás egy kettős piaci struktúrára utal, amelyben van szélesebb versenyt biztosító piaci részterület, míg van olyan, ahol a specifikusabb beszerzési tárgy miatt potenciálisan monopolisztikusabb a piac elrendeződése. Az OECD megállapította ezzel kapcsolatban, hogy ez valószínűleg azt a tényt tükrözi, hogy a generikus gyógyszerek beszállítása esetében jóval több a lehetséges ajánlatadó gazdasági szereplő, mint a szabadalmaztatott gyógyszerek esetében, ahol a specifikusság miatt jóval kevesebb potenciális ajánlattevő van a piacon.

¹⁷ u.a.

¹⁸ Dr. Teket Mária: A Közbeszerzési Hatóság szerepe a közbeszerzések integritásának növeléséhez kapcsolódó RRP vállalatok végrehajtásában In: Közbeszerzési Értesítő Plusz VII. évfolyam 3. szám (2025) 36-48. o., DOI: 10.37371/KEP.2025.3.4.

¹⁹https://www.oecd.org/en/publications/improving-competitive-practices-in-hungary-s-public-procurement_5d1c1ec1-en.html p. 36.

²⁰ u.a.

A hatályos Cselekvési Terv rögzíti, hogy bár a Korm. rendeletben foglalt előzetes piaci konzultáció lefolytatásának kötelezettsége pont azon beszerzési tárgyak figyelembevételével került kialakításra, ahol magas volt az egyajánlatos közbeszerzések aránya, mégis megállapítható, hogy a 2023-as évben bizonyos beszerzési tárgyak esetében továbbra is magas maradt az egyajánlatos közbeszerzések száma. Ennek hatására egyrészt intézkedéseket fogadtak el az előzetes piaci konzultáció kötelező alkalmazására vonatkozó szabályok szigorítása érdekében, másrészt az OECD szakértőinek javaslatára mélyreható szektorális elemzés végzéséről is határoztak. Ezen elemzések elkészítése, valamint a közbeszerzési verseny élénkítése érdekében az OECD javaslatára a versenyhatóságok aktivitásának növelésére is intézkedéseket fogadtak el.

A közbeszerzésekben tapasztalható piaci versenyhelyzet javítása érdekében a Gazdasági Versenyhivatal – a Kormány felkérésének eleget téve – kiválasztott három olyan közbeszerzési piacot, ahol szükségesnek tartja a versenyhelyzet vizsgálatát, majd ezt követően ágazati vizsgálatokat folytatott le. A Gazdasági Versenyhivatal gyorsított ágazati vizsgálat lefolytatását rendelte el az orvosi képkalkoló diagnosztikai berendezések piacán,²¹ az erről készült végleges jelentését 2025. március 17. napján tette honlapján közzé.²²

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium 2023. éves egyajánlatos közbeszerzésekre vonatkozó jelentése értelmében az egészségügyi tárgyú egyajánlatos közbeszerzések száma az összesen 2903 darab egyajánlatos közbeszerzések számából 1105 darab volt, míg aránya az összes 33000000-0 CPV kód alá tartozó közbeszerzési eljárás 42,1%-át tette ki. A Korm. rendeletben foglalt intézkedési terv készítésére kötelezett ajánlatkérők egyajánlatos közbeszerzéseinek száma is jellemzően az egészségügyi intézményekhez kapcsolódóan magas, így erre tekintettel a Kormány indokoltnak tartotta kivizsgálni az egészségügyi szektorban az egyajánlatos közbeszerzések magas számának indokait.

Erre tekintettel az egészségügyi szektorban közbeszerzési szakmai munkacsoport alakult a Belügymi-

nisztérium egészségügyi államtitkárságának vezetésével. A munkacsoport munkájában a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium közbeszerzési szakterülete, az ágazati ajánlatkérők és a gazdasági szereplőket képviselő szakmai érdekképviseleti szervezetek vesznek részt, feladatuk, hogy feltárják az egészségügyi ágazatban előforduló egyajánlatos közbeszerzések magas számának okait, csökkentésének lehetőségeit és ennek érdekében javaslatokat fogalmazzanak meg.

A szakmai munkacsoport javaslatai az EKR-ben 2025. március 24. napján kerültek közzétételre.²³

A szakmai munkacsoport feladataként kapta, hogy dolgozzon ki javaslatot arra vonatkozóan, hogy az életciklusköltség-számítást az orvosi eszközök beszerzése során szélesebb körben alkalmazzák az ajánlatkérők. A Közbeszerzési Hatóság bevonásával a szakmai munkacsoport életciklusköltség-számítási módszertant dolgoz ki három orvostechikai eszköz beszerzésére vonatkozóan, ahol az eszköz használatához szükséges fogyóanyag beszerzése külön közbeszerzési eljárásban, de a kompatibilitás miatt verseny nélkül zajlik le. Az intézkedés szerint a munkacsoport vizsgálja annak költséghatékonyságát is, hogy a fogyóeszközök folyamatos beszerzése helyett egy új eszköz beszerzése nem lenne jobb megoldás. Az életciklusköltség-számítás során nemcsak az előállítási árat veszik figyelembe, hanem minden olyan költség számításba kerül, amely az adott eszköz „használhatósága” alatt felmerül (ebbe természetesen az eszköz használatát követően annak megfelelő módon történő leselejtezése és hulladékként való megfelelő kezelése is beleszámítandó).

A hazai egészségügyi közbeszerzésekben releváns szereplők és intézkedési terveik

Az Országos Kórházi Főigazgatóság

A hazai egészségügyi rendszer legfőbb irányítója az egészségügyért felelős miniszter, aki a jelenlegi kormányzati struktúrában a belügyminiszter. Feladataként irányítja, összehangolja és szervezi az egészségügyi ellátást, ehhez kapcsolódóan feltételrendszerek kiala-

²¹ <https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2024-es-sajtokozlemenyek/gyorsított-agazati-vizsgalatokat-indit-a-gvh-az-egyajánlatos-kozbeszerzesek-okainak-feltarasara>.

²² https://gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-a-kepalkoto-diagnosztikai-eszkozok-piacan-lefolytatott-gyorsított-agazati-vizsgalatrol.

²³ <https://ekr.gov.hu/portal/hirek/8799664797016>.

kítását végzi, valamint felel az egészségfejlesztési és betegségmegelőzési feladatokért is.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKFŐ) 2020-ban jött létre, majd 2021-től kezdődően az Állami Egészségügyi Ellátó Központ teljeskörű jogutódjaként működik tovább. Az OKFŐ²⁴ felel mint fenntartó szerv az országos gyógyintézetek (például az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet, Országos Onkológiai Intézet), valamint az állam fenntartásában, illetve tulajdonában álló egészségügyi intézmények (Balatonfüredi Állami Szívkórház, Országos Vérellátó Szolgálat) működéséért, amely feladatok közé tartozik, hogy amennyiben nem utalja az adott egészségügyi intézmény saját hatáskörébe a beszerzést, akkor központi beszerző szervként is eljár a beszerzéssel kapcsolatosan.²⁵ Mint központi beszerző és az állam tulajdonában álló egészségügyi intézmények fenntartásáért felelős szerv, az OKFŐ részére intézkedési terv készítési kötelezettség került előírásra 2022-ben, mert a 2021. évben lefolytatott közbeszerzési eljárásaiban az egyajánlatos közbeszerzések aránya elérte a Korm. rendelet 5. §-ban meghatározott mértéket.

Az OKFŐ intézkedési terve²⁶ alapján árubeszerzési és szolgáltatás-megrendelés kategóriákban volt egyajánlatos közbeszerzése. Az OKFŐ a speciális szaktudás miatti szűk piacot, valamint az általa - iratkezelési programként - használt licenz kizárólagos értékesítési jogát jelölte meg olyan okként, amely miatt közbeszerzései esetén előfordult az egyajánlatos eljárás. Az OKFŐ intézkedési tervében vállalta az előzetes piaci konzultáció alkalmazását, de rögzítette, hogy amennyiben az eljárást kezdeményező szakmai egység nem kívánja a piaci konzultációt lefolytatni, akkor a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi okot minden esetben alkalmazni köteles és részletesen megindokolni a közbeszerzést megindító felhívásban a piaci konzultáció mellőzésének okát.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát (a továbbiakban: BVOP) mint Központi Ellátási Szervet ellátási kötelezettség terheli a 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet szerint az egészségügyi és szociális intézmények, mint kedvezményezett irányába. A kedvezményezett számára a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekre vonatkozóan a kedvezményezetti igényeket előzetes bejelentés alapján, a BVOP által történt kijelölést követően a fogvatartottat foglalkoztató gazdasági szervezet valósítja meg.²⁷ A BVOP a kijelölést a termékek előállítására szakosodott fogvatartottak kötelező foglalkoztatását végző gazdasági társaságokkal korábban megkötött keretszerződés alapján végezheti,²⁸ amely így megvalósítja a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényben (a továbbiakban: Bv. törvény) foglalt egyik célkitűzést is, miszerint a munkaképes fogvatartottnak teljeskörű foglalkoztatást kell biztosítani. A BVOP ellátási kötelezettsége az egészségügyi intézmények irányába többek között textil előállítási feladatok, valamint mosodai szolgáltatások formájában valósul meg. Amennyiben az egészségügyi, műtős ruházat, valamint a fekvőbeteg-ellátás keretében alkalmazandó egyéb kórházi textíliák (orvosi lepedők) előállítása, egyéb orvosi eszközök gyártása (pl. vizsgálólepedő, elektromos betegápolóágy, anti-allergén mosható steppelt betegápolótét),²⁹ valamint az egészségügyi intézmény részére a fogvatartottak kötelező foglalkoztatásának keretében előállított termékek vagy szolgáltatások becsült értéke eléri vagy meghaladja az uniós értékhatárt, a kedvezményezett köteles a BVOP-hoz fordulni igényével. Ezen kedvezményezetteknek történő igény-kielégítés nyomán a BVOP 2022. évre vonatkozóan az egyajánlatos közbeszerzések arányának csökkentése érdekében intézkedési terv készítési kötelezettség hatálya alá került. A BVOP az egészségügyi intézmények vonatkozásában nyújtott mosodai, valamint bértextília szolgáltatása értéke sok esetben meghaladja az uniós értékhatárt. Az intézkedési tervet megelőző évben a BVOP-

²⁴ Az Országos Kórházi Főigazgatóságról szóló 516/2020 (XI. 25.) Korm. rendelet.

²⁵ <https://egeszsegvonal.gov.hu/ellatorendszer/orszagos-korhazi-foigazgatóság-okfo.html>.

²⁶ Az Országos Kórházi Főigazgatóság intézkedési terve az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Korm. rendelet 5.§ (1) bekezdése alapján.

²⁷ 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet 3. §.

²⁸ u. a. 4. §.

²⁹ 1. melléklet a 9/2011. (III. 23.) BM rendelethez.

nak az egyajánlatos közbeszerzései közül a mosodai és bértexília szolgáltatáshoz kapcsolódóan 5 darab eljárása volt, ami az egyajánlatos közbeszerzéseinek 40%-át tette ki.³⁰ A BVOP intézkedési tervében részletezte, hogy ezen területen ilyen arányú egyajánlatos közbeszerzéseinek az az oka, hogy a fogvatartottak munkavégzésbe való bevonása a fogvatartottak folyamatos cserélődése és betanítása, valamint a munkavégzésük alatti őrzésük komoly anyagi vonzattal jár, ami többletköltséget okoz számukra, illetve egy szűkebb gazdasági szereplői réteg az a mosodai piacon, amely vállalja a fogvatartottak foglalkoztatását.³¹ Gyakorlatilag az mondható, hogy az a cég, amellyel a BVOP folyamatosan ellátatja e feladatának teljesítését, egyeduralkodó a piacon.

A BVOP másik, egészségügyet érintő egyajánlatos közbeszerzése körében az Országos Mentőszolgálat számára írt ki formaruha beszerzés tárgyában közbeszerzési eljárást. A kórházak számára végzett bérmosodai kötelezettség teljesítése érdekében kiírt közbeszerzésen szintén egy ajánlattevő tett ajánlatot, amelynél ugyanúgy a szűk gazdasági szereplői kör, a speciális ruházat, valamint a fogvatartottak foglalkoztatása, mint többletköltséggel járó okokat sorolta fel.

A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság

A Kormány 2023. július 1-jei hatállyal egy új központi beszerző szervet jelölt ki az egészségügyi intézmények fenntartásában való részvételre. A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (a továbbiakban: KEF) kórházak számára nyújt ingatlanüzemeltetési szolgáltatásokat a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról szóló 250/2014. (X.2.) Korm. rendelet 3. számú melléklete alapján meghatározott szolgáltatások körében. A KEF központi beszerzőként olyan feladatokat lát el a kórházak esetében, mint a közüzemi szolgáltatások biztosítása, a műszaki üzemeltetés, karbantartás megszervezése és ellátása, higiénés szolgáltatások (ebben a részben, nemcsak mint szolgáltatás vagyis maga a helyi-

ségek takarítása jelenik meg, hanem a vizesblokkok higiéniai töltőanyagokkal való feltöltése is), biztonsági és biztonságtechnikai berendezések üzemeltetése, karbantartása, pótlása.³² Gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy a KEF a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő és az OKFŐ ellátási kötelezettsége alá tartozó, aktív fekvőbeteg-ellátást végző egészségügyi intézmények, vagyis a kórházak részére lát el keretmegállapodások alapján létesítménygazdálkodási feladatokat. A KEF 2023. évre vonatkozóan tett közzé intézkedési tervet, ugyanakkor azok nem kapcsolódtak az egészségügyi intézmények irányába nyújtott szolgáltatásai körébe, új nagyteljesítményű elektromos járművek beszerzése körében merült fel az egyajánlatos közbeszerzés. Bár nem kapcsolódik jelen tanulmány témájához, a KEF intézkedési tervében az egyajánlatos közbeszerzések lehetséges okaként – a BVOP-hoz és az OKFŐ-höz hasonlóan – a speciális igényének kielégítésére ajánlatot tévő gazdasági szereplők szűk rétegéről ír.³³

A KEF mindezek mellett egészségügyi termékek központi beszerző szerveként is eljár a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet értelmében. A KEF mint központi beszerző szerv többek között orvostechikai eszközök, gyógyszerek, orvostechikai fogyóeszközök, kötésrög-zítők, kanülök, egyszerhasználatos tűk és fecskendők, valamint gyógyszernek nem minősülő orvostechikai eszközök beszerzését végzi.

Néhány példa az intézkedési terv készítésére kötelezett egyéb ajánlatkérőktől

Mivel a tanulmány alapgondolatát a Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve adta, így a tanulmány, a terjedelmi korlátokra figyelemmel, jelen részben az orvosi egyetemek közbeszerzéseire koncentrált. Káli tanulmányában³⁴ elemezte, hogy a Magyarországon található

³⁰ A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának intézkedési terve az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentéséről (2022) 3. o.

(https://bv.gov.hu/sites/default/files/BvOP/Kozerdeku/Gazdalkodasi_adatok/KEFO/BVOP_egyajánlatos_int_terv_aláírt.pdf).

³¹ u.a. 5.o.

³² A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról szóló 250/2014 (X. 2.) Korm. rendelet 3. sz. melléklete.

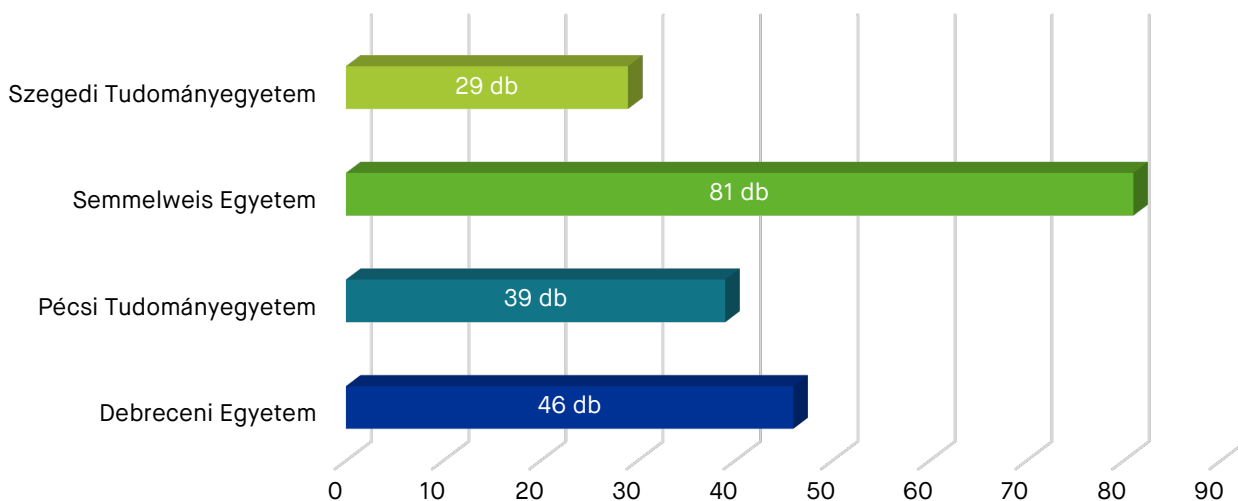
³³ A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság intézkedési terve az egyajánlatos közbeszerzések elkerülését segítő módszerekről és gyakorlatokról a 2023. december 31-ig terjedő időszakra III. pont.

³⁴ Káli (2023).

orvosi egyetemek milyen arányban és milyen értékben vesznek részt a közbeszerzési eljárásokban, amely a-

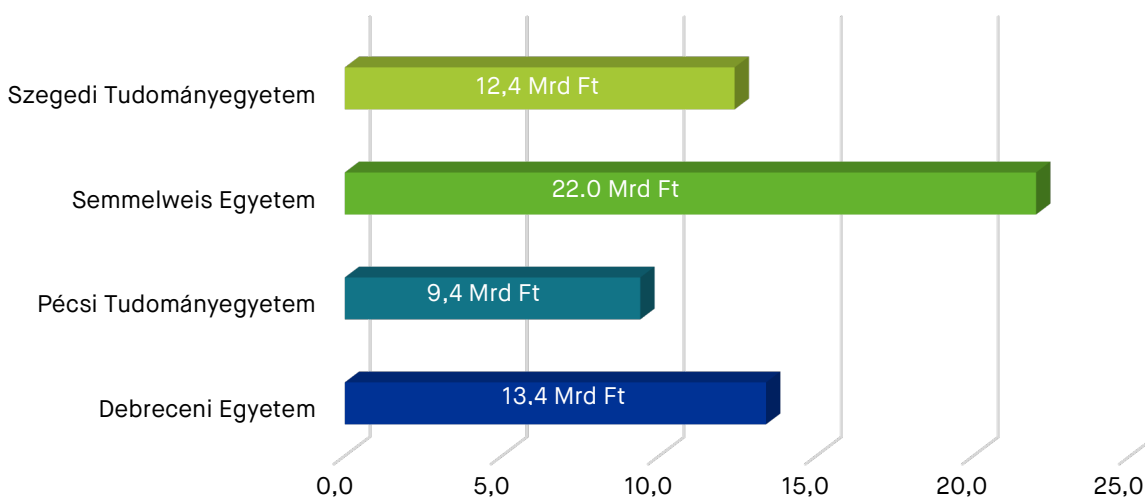
rányszámot és értéket az alábbi ábrák (9-10. számú) mutatják be a 2022. évre vonatkozóan:

9. ÁBRA A MAGYARORSZÁGI ORVOSEGYETEMEK KÖZBESZERZÉSEINEK SZÁMA (DB), 2022

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

10. ÁBRA A MAGYARORSZÁGI ORVOSEGYETEMEK KÖZBESZERZÉSEINEK ÉRTÉKE (MRD FT), 2022

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A fentebbi ábrákra reflektálva a Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve mellett a legnagyobb értékű és legtöbb közbeszerzési eljárást lebonyolító magyarországi orvosi egyetem, a Semmelweis Egyetem intézkedési tervében foglaltak kerülnek bemutatásra.

A Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve

A Pécsi Tudományegyetem (a továbbiakban: PTE) mint a Korm. rendeletben előírt intézkedési terv készítésére vonatkozó kötelezettség hatálya alá eső ajánlatkérő, 2022-re vonatkozóan megalkotta saját intézkedési tervét, amelyben részletezték, hogy saját tapasztalataikra alapozva mik lehetnek az egyajánlatos közbeszerzések

magas arányának okai. A PTE hat pontban sorolta fel a lehetséges kiváltó okokat. Ilyen okként jelölte meg, hogy az uniós támogatásokból megvalósuló projektek esetén a közbeszerzési eljárások sokszor feltételes közbeszerzési eljárások csak, amelyek potenciálisan bizalomvesztő hatást generálnak a gazdasági szereplőkben. A feltételes közbeszerzés az ajánlatkérő oldaláról nem hordoz kockázatot, hiszen amennyiben mégsem kapja meg a támogatást vagy nem olyan mértékben, mint amennyivel előzetesen számolt, amellyel garantálná a közbeszerzési eljárás tárgyát képező beruházás biztos megvalósítását, akkor az ajánlatkérőnek nincsen arra kötelezettsége, hogy a feltételes közbeszerzési eljárás végén nyertest hirdessen, azzal szerződést kössön, hanem eljárását nyilváníthatja eredménytelennek is. Ugyanakkor belátható, hogy az ajánlattevői oldalon lévő gazdasági szereplők számára ez a bizonytalanság nem ösztönzi az ajánlattételt, amely az egészségügyi beszerzések területén fokozódik például azzal is, hogy már a legtöbb esetben bemutatandó - mintatermék előállításának költségei is magasak, valamint, hogy a feltételes közbeszerzési eljárások magas száma akadályozza az előre tervezhetőséget is a gazdasági szereplők vonatkozásában.³⁵

Az egészségügyi beszerzésekre jellemző, hogy egy eljárásán belül több ajánlati rész (a PTE szerint jellemzően kb. 20 darab) kerül kiírásra az ajánlati felhívásban, amely az egyes ajánlati részek szempontjából alacsony becsült értékkel is járhat, és amely szintén csökkenti az ajánlattevők ajánlattételi hajlandóságát.³⁶

A PTE oktatási tevékenysége mellett orvoslási szerepkört is ellát természetesen, így sok esetben a fő problémát a nagyon specializált beszerzési igények adják, amelyek azzal indokolhatóak, hogy a PTE olyan egészségügyi szolgáltatásokat is végez, amelyet az országban kevés helyen tesznek. A specializált igények természetesen nagy értékkel³⁷ is járnak, amelyek fenntartási/előállítási költségeit a legnagyobb valószínűséggel a kis- és középvállalkozások nem tudják finanszírozni, illetve a nagy gyógyszergyártó cégek esetében

több is dönthet úgy, hogy nem éri meg számukra az eszköz készleten tartása, mert olyan sokszor nincsen rá az EKR-ben megjelenő beszerzési igény.

A PTE intézkedési terve szerint az egyajánlatos közbeszerzések arányának csökkentése érdekében a dinamikus beszerzési rendszer és keretmegállapodások nagyobb fokú alkalmazása mellett, előzetes piaci konzultációt és alternatív beszerzési tárgyak lehetőségének megvizsgálását is tartalmazza, amennyiben a kívánt beszerzési tárgyat alapvetően csak egy nagyon szűk gazdasági szereplői réteg tudná biztosítani.³⁸

A PTE továbbá a közbeszerzési eljárások lefolytatása esetében meghatározta, hogy az eljárások részeinek számát az előzetesen felmért ajánlattételi hajlandóság figyelembevételével fogja meghatározni, hosszabb ajánlattételi határidőt is fog adni, valamint a bírálati időt is rövidíteni tervezi.

A Semmelweis Egyetem intézkedési terve

A Semmelweis Egyetem (a továbbiakban: SE) 2023-ban kapott miniszteri értesítést a 2022. évi közbeszerzési eljárásaiban tapasztalható egyajánlatos eljárások magas arányának csökkentése érdekében elkészítendő intézkedési tervre vonatkozóan. Az SE az értesítésben foglaltak szerint 2022-ben 113 darab uniós értékhatárt elérő közbeszerzési eljárást folytatott le, amelyek közül az egyajánlatos közbeszerzési eljárások száma 50 darab, aránya pedig 44,2% volt.³⁹ Az intézkedési tervében az SE részletezi, hogy a 2021-2022. évi közbeszerzések elemzését követően megállapítható, hogy az orvostechnikai eszközök beszerzése esetében nem sikerült csökkenteniük az egyajánlatos közbeszerzések arányát, ugyanakkor a karbantartási-javítási munkálatok esetében már jó úton haladnak. Az intézkedési terv a Pécsi Tudományegyetem intézkedési tervéhez hasonlóan részletesen bemutatja, hogy a tervezett intézkedései között az előzetes piaci konzultáció minél gyakoribb alkalmazása is szerepel, mert elemzésük szerint, amikor alkalmazták, akkor javult az érdeklődési arány, ugyan-

³⁵ A Pécsi Tudományegyetem intézkedési terve az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentésére (2022) 2.o.

³⁶ u. a. 3. o.

³⁷ u. a.

³⁸ u.a.

³⁹ Az egyajánlatos közbeszerzések csökkentését szolgáló intézkedési terv 2023

(http://semmelweis.hu/beszerzes/files/2023/07/Az-egyajánlatos-kozbeszerzesek-csokkentese-szolgáló-intezkedesi-terv_2023.pdf).

akkor véleményük szerint a potenciális ajánlattevők nem igazán ismerik még az előzetes piaci konzultáció lehetőségét. Az SE továbbá a közbeszerzési eljárás előkészítése során igyekszik majd még alaposabban felmérni a beszerzés tárgya szerinti piacot, valamint a közbeszerzés műszaki dokumentációját minél gondosabban összeállítani, ezzel is segítve, hogy az érdeklődő gazdasági szereplők számára egyenlő esélyek és - saját hatáskörében a - feltételek legyenek biztosítva.⁴⁰

Összefoglalás

A két egyetemi intézkedési terv - bár nem tekinthető reprezentatívnak -, valamint a központi beszerző szervezetek intézkedési tervei alapján látható, hogy az egészségügyi közbeszerzésekben az egyajánlatos közbeszerzések magas számát, így az általános problémákat, leginkább a specifikus beszerzési tárgyak okozzák. Véleményem szerint ugyanakkor a probléma nehezen oldható fel, ugyanis az egészségügyben a speciális szakterületek speciális eszközöket igényelnek, amelyek beszerzése - bizonyos esetekben szó szerint is - életbevágóan fontos. Az egészségügyi tárgyú beszerzések esetében pont ez a specifikáltság az, ami - ha nem is direkt, tervezetten - de versenyszűkítő hatással bír egy közbeszerzési eljárás esetében, ugyanis eleve egy alapvetően szűk gazdasági szereplői csoport az, ami tudja magát képviseltetni ilyen tárgyú beszerzési eljárásokban. Nyilvánvaló, hogy ez így nem segíti az uniós, valamint a Kbt. alapelvei között is felsorolt törekvéseket, azaz hogy a verseny biztosítottasága megvalósuljon.

Kérdés, hogy akkor milyen lehetőségek vannak az egyajánlatos közbeszerzések arányának csökkentésére?

Véleményem szerint a Korm. határozatban megfogalmazott cselekvési tervben, valamint az OECD-vel történő együttműködés keretében létrejött riportban foglaltak jó kiindulási alapjai a megoldásnak.

Az ajánlatkérői oldalon az előzetes piaci konzultáció gyakori alkalmazása, valamint az eljárás még alaposabb előkészítése segítheti azt, hogy több ajánlat érkezzen egy-egy eljárásban. Ez alatt azt értem, hogy a beszerzési igény megfogalmazása mellett például az igényt kérő szakterület egy előzetes elemzést készíthetne arra vo-

natkozóan, hogy az eddigi gyakorlatuk alapján mennyi időre van szükség ahhoz, hogy a specifikus műszaki leírásban foglaltaknak megfelelő ajánlat több gazdasági szereplő által is elkészíthető legyen.⁴¹ Tagadhatatlan, hogy a közbeszerzési eljárások előkészítői esetében a ténylegesen eljáró személyek sok esetben nem, vagy nem elég alapos tudással rendelkeznek a beszerzési tárgyat illetően. Emiatt fordulhat elő, hogy az ajánlattételi határidő csak a Kbt.-ben megfogalmazott határidők figyelembevételével - de a beszerzés tárgyára tekintet nélkül - kerül meghatározásra, amelynél a tárgy szerinti szakértelemmel rendelkező személy - a Kbt.-ben foglalt rendelkezések ismerete hiányában - ráhagyja a közbeszerzési intéző egységre/személyre a határidő meghatározását.

Ajánlattevői oldalon az előzetes piaci konzultáción való részvétel, valamint az - az EKR-ben történő fejlesztés eredményeként megjeleníthető - értesítések figyelése a meghirdetett releváns közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban mindenképpen segítene az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentésében. De közvetve az is a kedvező irányt támogatná, ha a közbeszerzések minél gördülékenyebb lebonyolítása, továbbá sikerrátájuk növelése érdekében minél több - a közbeszerzésekben érintett - szervezet által meghirdetett konferencián és képzésen minél szélesebb kör tudna részt venni.

Mit tehet a Hatóság?

Véleményem szerint az eddig is a Hatóság egyik legfontosabb célkitűzésének tartott konferencia- és képzésszervezés folytatása a jövőben is fontos „zászlóshajó” kell, hogy legyen, annak folyamatosságának biztosítása elengedhetetlen. Az ajánlatkérői, valamint az ajánlattevői oldal számára külön-külön is, valamint közösen rendezendő képzések a körükben korábban felmért problémák köré történő felépítése mindkét fél részére informatív és szemlélettágító hatással bírna, ugyanis sok esetben az ajánlatkérői és az ajánlattevői oldal nem, vagy nem pontosan ismeri a másik felet, annak igényeit. Az ebből eredő ismerethiányok vagy félreértések értelemszerűen nem segítik a verseny szintjének emelését, valamint az egyajánlatos közbeszerzések elkerülését. Továbbá az előzetes piaci konzultációról - a Hatóság és

⁴⁰ u.a.

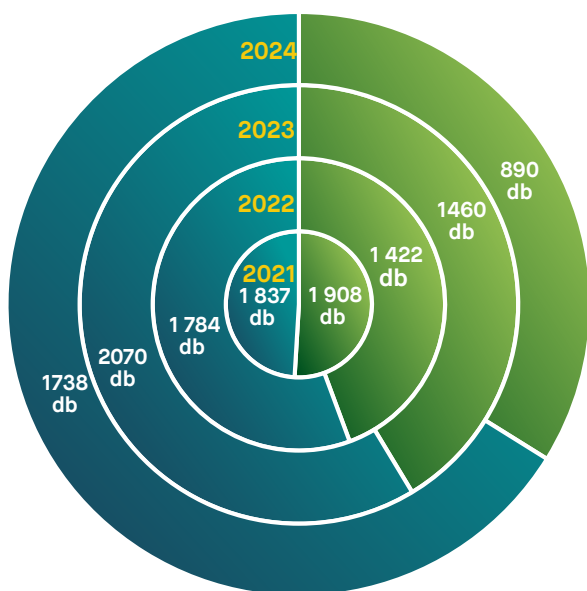
⁴¹ Ez a felvetés a szakemberek a közbeszerzési eljárásba történő nagyobb fokú bevonására vonatkozóan a felülvizsgált Cselekvési Tervben is rögzítésre került.

a Nemzeti Védelmi Szolgálat együttműködésével – tartott konferencián⁴² a leginkább érintett beszerzési területek szakmai képviselői is javaslatokat tehettek arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne javítani az egyajánlatos közbeszerzési eljárások arányán. A képviselők rögzítették, hogy a közbeszerzési képzések tartására van igény továbbra is mind ajánlatkérői, mind ajánlattevői oldalon, így a Hatóság kaphatott egy érdeklődői

megerősítést arra vonatkozóan, hogy érdemes továbbra is képzéseket és ismeretterjesztő konferenciákat szerveznie.

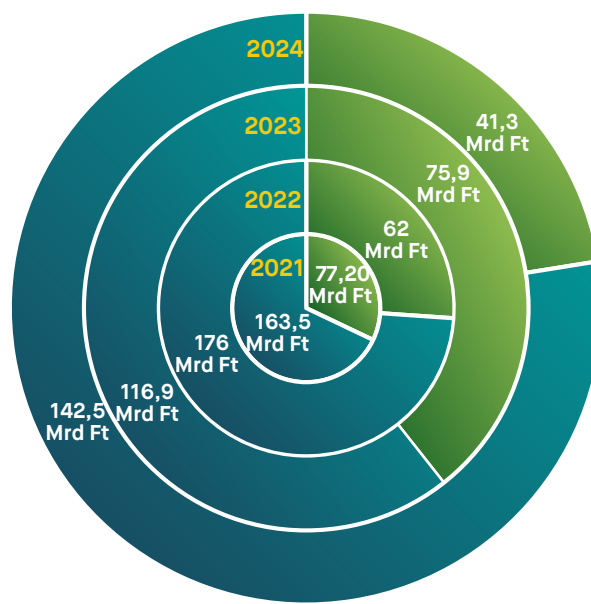
Végezetül az egyajánlatos közbeszerzések érdekében tett intézkedések hatására vonatkozóan elkészült (2024. évig bezárólag) újabb statisztikákon (e bekezdést követő 10. és 11. ábra) már jól lehet látni, hogy a megtett intézkedések hatásosak:⁴³

10. ÁBRA AZ EGYAJÁNLATOS KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMA (DB) AZ EGÉSZSÉGÜGY TERÜLETÉN, 2021-2024

■ Egyajánlatos szerződések ■ Többajánlatos szerződések

11. ÁBRA AZ EGYAJÁNLATOS KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK ÉRTÉKE (MRD FT) AZ EGÉSZSÉGÜGY TERÜLETÉN, 2021-2024

■ Egyajánlatos szerződések ■ Többajánlatos szerződések

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A fentebbi ábrák jól mutatják az egyajánlatos közbeszerzések arányának csökkentése érdekében meghozott intézkedések hatására kialakult változást: míg 2021-ben több egyajánlatos közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés volt, mint többajánlatos, addig 2024-re

ez az arány nemcsak hogy megfordult, de a többajánlatos közbeszerzés gyakorlatilag arányaiban kétszerese lett az egyajánlatos eljárásból származó szerződéseknek.

⁴² <https://www.kozbeszerzes.hu/hirek/fokuszban-az-elozetes-piaci-konzultacio/> Az esemény 2025. április 10. napján került megrendezésre.

⁴³ Káli Gabriella Mária: Az egészségügy területén lefolytatott közbeszerzések, 2023-2024 In: Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2025. VII. évfolyam 4. szám 40 - 54. oldal; DOI: 10.37371/KEP.2025.4.5...szám (2025).